

14. Kharytonov V. Zamky Halyts'koyi zemli. Z istoriyi fortyfikatsiynoho budivnytstva na Prykarpatti v XIV-XVIII stolittiyakh / V. Kharytonov – Ivano-Frankivs'k: Bibliotechka hazety «Vpered», 1997. – 56 s.

ДАНИ ПРО АВТОРА

Аносова Валерія Сергіївна, аспірантка та асистентка кафедри всесвітньої історії та історії України Східноукраїнського національного університету імені В. Даля. Поштова адреса: 93107 Україна, Луганська обл., м. Лисичанськ. Дружби народів 4/45, електронна адреса: *anosova-91@mail.ua*.

ДАНИЕ ОБ АВТОРЕ

Аносова Валерия Сергеевна, аспирантка и ассистентка кафедры всемирной истории и истории Украины Восточноукраинского национального университета имени В. Даля. Почтовый адрес: 93107 Украина, Луганская обл., г. Лисичанск. Дружбы народов 4/45, электронный адрес: *anosova-91@mail.ua*.

DATA ABOUT AUTHOR

Anosova Valeria Sergeevna, graduate student and assistant of the Department of World History and History of Ukraine of the Volodimir Dahl National University. Address: 93107 Ukraine, Luganskaya obl., Lisichansk. Druzhby narodov 4/45, email: *anosova-91@mail.ua* .

УДК 370.017.4:027.7

ІНФОРМАЦІЙНИЙ РЕСУРС БІБЛОТЕКИ УНІВЕРСИТЕТУ ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Барабаш В. А., Глєбова Л. В.

У статті визначено вагому роль закладів вищої освіти, які формують ціннісні орієнтації особистості через сприйняття, усвідомлення і осмислення загальнолюдських

цінностей. Бібліотека вищої школи є соціальною інституцією, відмінною особливістю якої є потужний взаємозв'язок з системою вищої освіти.

Метою пропонованого дослідження є визначення ролі й місця бібліотеки закладу вищої освіти як чинника формування ціннісних орієнтацій майбутніх фахівців.

Обґрунтовано важливість предметів соціально-гуманітарного циклу у формуванні ціннісного світу молоді. Акцентовано на високій місії бібліотеки в освітньому процесі. Представлено історію бібліотеки Центральноукраїнського національного технічного університету як самобутньої структури, чий розвиток визначається економічним станом країни та сучасними можливостями університету. Схарактеризовано склад і структуру інформаційного ресурсу бібліотеки, представлено особливості його функціонування та визначено можливі напрямки використання фондів університетської книгозбірні.

Окрему увагу приділено електронним ресурсам. Зазначено, що завдяки плідній роботі бібліотекарів та викладачів ЦНТУ зі створення та функціонування репозитарію університет увійшов до числа краєвих ВНЗ України та світу за кількістю цитувань у системі GoogleScholar.

Ключові слова: ціннісні орієнтації, заклад вищої освіти, бібліотека, бібліотечні фонди, інформаційний ресурс, електронні ресурси.

ИНФОРМАЦИОННЫЙ РЕСУРС БИБЛИОТЕКИ УНИВЕРСИТЕТА КАК ФАКТОР ФОРМИРОВАНИЯ ЦЕННОСТНЫХ ОРИЕНТАЦИЙ БУДУЩИХ СПЕЦИАЛИСТОВ

Барабаш В. А., Глебова Л. В.

В статье определено весомую роль высших учебных заведений, которые формируют ценностные ориентации личности через восприятие, осознание и осмысление общечеловеческих ценностей. Библиотека высшей школы есть социальной институцией, отличительной особенностью которой является мощная взаимосвязь с системой высшего образования.

Целью предлагаемого исследования выступает определение роли и места библиотеки учреждения высшего образования как фактора формирования ценностных ориентаций будущих специалистов.

Обоснована важность предметов социально-гуманитарного цикла в формировании ценностного мира молодежи. Акцентируется на высокой миссии библиотеки в образовательном процессе. Представлена история библиотеки Центральноукраинского национального технического университета как самобытной структуры, чье развитие определяется экономическим положением страны и современными возможностями университета. Охарактеризован состав и структура информационного ресурса библиотеки, представлены особенности его функционирования и определены возможные направления использования фондов университетской библиотеки.

Особое внимание уделено электронным ресурсам. Отмечено, что во многом благодаря плодотворной работе библиотекарей и преподавателей ЦНТУ по созданию и функционированию репозитария университет вошел в число лучших вузов Украины и мира по количеству цитирований в системе GoogleScholar.

Ключевые слова: *ценностные ориентации, учреждение высшего образования, библиотека, библиотечные фонды, информационный ресурс, электронные ресурсы.*

INFORMATION RESOURCE OF THE UNIVERSITY LIBRARIES AS A FACTOR OF FORMING OF VALUABLE ORIENTATIONS OF FUTURE FACILITIES

Barabash V. A., Glebova L. V.

The article defines the important role of institutions of higher education, which form the value orientations of the individual through perception, awareness and comprehension of universal values. The library of higher school is a social institution, the distinctive feature of which is the strong interconnection with the system of higher education.

The purpose of the proposed study is to determine the role and place of the library of the institution of higher education as a factor in the formation of value orientations of future specialists.

The importance of subjects of the social and humanitarian cycle in shaping the value world of youth is substantiated. There was focused on the high mission of the library in the educational process. The history of the Central Ukrainian National Technical University library as a distinctive structure is presented, whose development is determined by the economic condition of the country and the modern facilities of the university. The composition and structure of the information resource of the library is characterized, the features of its functioning are presented and the possible directions of the use of the university collections are determined.

Particular attention is paid to electronic resources. It is noted that thanks to the work of the librarians and teachers of CNTU on the establishment and operation of a repository, the university became one of the best universities in Ukraine and the world by the number of quotes in the Google Scholar system.

Key words: *valuable orientations, institution of higher education, library, library funds, information resource, electronic resources.*

Постановка проблеми. Свою діяльність людина буде відповідно до нормативів і цінностей. Без усвідомлення людиною змісту цінностей, якими вона керується, неможливо визначити цілі її діяльності. Саме цей суб'єктивний аспект вироблення цілей діяльності людей і відображається категорією ціннісної орієнтації. Заклад вищої освіти, навчаючи та виховуючи студентів, виконує тим самим функцію адаптації майбутніх фахівців у систему суспільних відносин, моделює необхідні професійні та моральні якості молоді, формує ціннісні орієнтації особистості через сприйняття, усвідомлення і осмислення загальнолюдських цінностей.

В навчально-виховному процесі вагому роль відіграє бібліотека закладу вищої освіти. Як головні соціальні інститути, що займаються збором, зберіганням і наданням суспільно корисної інформації, бібліотеки формують інформаційні ресурси, які в цілому представляють собою концентрований масив документованої інформації, що повідомляє знання з усіх галузей діяльності суспільства. Уся історія сучасних бібліотек свідчить, що формування і

просування їх інформаційних ресурсів відбувалося як відповідь на освітні цілі та завдання [18].

Аналіз останніх досліджень. Доцільно звернутися до праць вітчизняних науковців, які вивчали трансформацію бібліотеки в інформаційний центр, впровадження інноватики в її діяльність, створення моделі електронної бібліотеки й інші вектори діяльності сучасної бібліотеки. Це, зокрема, роботи Н. Апшай, І. Беззуб, І. Давидової, Г. Шемаєвої, Т. Колесникової, О. Качанової, Я. Шрайберг, Н. Стрілець та ін. Проблеми формування ціннісних орієнтацій молоді присвячено праці О. Вишневського, І. Беха, Ю. Завалевського, М. Боришевського, Л. Крицької, Ю. Олексіна, О. Сухомлинської та ін.

Метою пропонованого дослідження є визначення ролі й місця бібліотеки закладу вищої освіти як чинника формування ціннісних орієнтацій майбутніх фахівців. Досягнення поставленої мети передбачає вирішення таких **завдань**: здійснення короткої характеристики складу та структури документного ресурсу бібліотеки Центральноукраїнського національного технічного університету (ЦНТУ) та визначення виховного потенціалу її інформаційного ресурсу.

Виклад основного матеріалу. Особливу роль у формуванні системи соціальних цінностей (social values) [3] відіграють гуманітарні дисципліни, зокрема історія України, всесвітня історія, українська мова, культурологія, філософія, політологія. Зазначені навчальні предмети репрезентують людину через літературні й історичні образи, вчинки літературних персонажів та історичних героїв, зображення їхніх досягнень і прагнень. Тож суттєве значення має ретельний добір предметної інформації крізь призму її виховної функції.

Предмети соціально-гуманітарного циклу формують у студентів системні уявлення про суспільство, роль і призначення людини в ньому. Майбутній фахівець повинен чітко усвідомлювати необхідність бути високим професіоналом і справжнім громадянином, усвідомлювати важливість моральних аспектів професійної діяльності. Гуманітарна підготовка майбутніх спеціалістів має бути націлена на виховання активного креативного і відповідального фахівця. Соціально-гуманітарні дисципліни у процесі громадянського

виховання молоді мають забезпечувати: 1) створення ефективних умов формування громадянських цінностей; 2) набуття громадянського досвіду (знання про громадянські цінності, вміння жити і працювати відповідно до засвоєних цінностей громадянського суспільства); 3) практичне застосування набутих знань та умінь в активній громадянській діяльності.

Як зазначалося вище, важливе місце в системі освіти належить бібліотекам вищих навчальних закладів, оскільки підготовка кадрів вищої кваліфікації, що відповідають як національним, так і міжнародним стандартам, неможлива без повноцінного забезпечення навчального процесу [18, с. 388]. Усе зазначене повною мірою стосується і бібліотеки ЦНТУ, історія якої нерозривно пов'язана з історією самого університету.

Сучасна бібліотека техуніверситету фактично була започаткована ще у XIX ст. Витоки її діяльності вбачаємо в роботі бібліотеки Єлисаветградського земського реального училища. Як зазначають дослідники історії технічної освіти на Кіровоградщині, однією зі складових забезпечення навчально-виховного процесу реального училища стала бібліотека, на потреби якої протягом 1871–1872 навчального року було виділено 1300 руб. Наприкінці 1913 р. її бібліотечні фонди нараховували 11388 одиниць зберігання [17, с. 388].

Назва бібліотеки змінювалася відповідно до зміни назви навчального закладу. Так, у 1929 р. рішенням колегії оргвиконкому на базі вечірнього робітничого технікуму сільськогосподарського машинобудування був створений Зінов'ївський вечірній робітничий інститут сільськогосподарського машинобудування. Діяльність бібліотеки розпочалася з одного пункту видачі літератури й одного співробітника. Поступово зростав фонд, збільшувалася кількість читачів і бібліотечних працівників. У 1969 р. в бібліотеці працювало вже 14 бібліотекарів [18].

Керівництво закладу постійно піклувалося про збільшення кількості навчальної та науково-методичної літератури, завдяки чому книжковий фонд бібліотеки досить

інтенсивно поповнювався. Якщо протягом 1959 р. було придбано близько 3815 книжок, то у 1962 р. ця цифра складала 7943 позиції. А вже на початку 1963 р. книжковий фонд бібліотеки закладу становив 25330 примірників. У період 60–80-х рр. ХХ ст. приділялася значна увага формуванню фонду бібліотеки, поліпшенню організації довідкового апарату, модернізації матеріально-технічної бази.

Протягом 1981–1982 навчального року бібліотека інституту нараховувала вже 380400 томів навчальної та наукової літератури. Нині загальний бібліотечний фонд налічує понад 400 тисяч примірників українською, російською, іноземними мовами [7].

Бібліотека як органічна та невід’ємна складова ЦНТУ пройшла разом з університетом великий і складний шлях, зробила важливий внесок у його розбудову. У результаті поетапного розвитку бібліотека ЦНТУ з невеликої книгозбірні перетворилася в одну з найбільших у місті.

Організація структури бібліотеки ЦНТУ спрямована на забезпечення доступу до інформаційного ресурсу відповідно до профілю основної діяльності установи. Вкажемо її основні підрозділи: дирекція; відділ обліку та наукової обробки літератури; відділ обслуговування користувачів, що включає: абонемент навчальної літератури для студентів 1 – 2 курсів (№ 1); абонемент навчальної літератури для студентів 3 – 6 курсів (№ 2); абонемент художньої літератури (плюс послуга міжбібліотечного абонементу); читальний зал технічних наук (№ 1); читальний зал суспільно-політичних та економічних наук (№ 2); читальний зал періодичних видань (№ 3); зал електронного каталогу; відділ інформаційно-бібліографічного обслуговування [15].

Розвиток новітніх інформаційних технологій та потреби сучасного інформаційного суспільства (суспільства знань) зумовили трансформацію ключових понять бібліотечної сфери, як-от: *книжковий фонд, бібліотечний фонд, документний фонд, інформаційний ресурс, документний ресурс* та ін. Тому правомірним у контексті даної статті вважаємо використання таких терміноелементів як синонімічних.

Структуру бібліотечного фонду створюють одночасно декілька ознак, що знаходяться між собою в нисхідних ієрархічних зв'язках. Вибудовувати бібліотечний фонд починають із найбільш значущих для даної бібліотеки ознак. Потім їх ранжують, тобто розподіляють за ступенем важливості. Так, для одних фондів важливим насамперед є зміст документів, для інших – їх форма, ще для інших – їх призначення, для наступних – унікальність документів тощо [13, с. 29].

Відповідно до вищезазначеного можна констатувати, що інформаційний ресурс бібліотеки складають: документи на так званих традиційних носіях (книги, журнали, газети), технотронні документи (грамплатівки, кінострічки, мікрофіші, компакт-диски та ін.), електронні ресурси (електронні каталоги, бази даних тощо). Проте окреслена структура інформаційного бібліотечного ресурсу є до певної міри умовною, оскільки особливості інформаційного ресурсу бібліотеки (її фонду) визначаються видами документів, їхнім призначенням, особливостями поліграфічного виконання і розповсюдження; типом бібліотеки, її функціями, структурою, вимогами до складу фонду, його комплектуванню і організації. Кожному виду документів і кожному типу бібліотеки відповідає своя система фондів і методика їх формування [16, с. 126].

Інформаційний ресурс бібліотеки технічного університету формується насамперед документами з технічних, природничих, економічних наук, що безперечно пов'язано з основними напрямками підготовки фахівців.

Безумовно, основу бібліотечного ресурсу книгозбірні ЦНТУ становлять книжкові видання – 402324 примірників навчальної, наукової літератури, монографій, довідників, атласів, альбомів, брошур тощо. Зібрання складається з технічної, економічної та художньої літератури та рідкісних видань з технічних спеціальностей [10].

Як зазначалося вище, особлива роль у формуванні ціннісних орієнтацій студентської молоді належить університетській книгозбірні, інформаційний ресурс якої, за переконанням фахівців, характеризується специфічними особливостями, до яких належать: значущість у підвищенні

якості підготовки спеціалістів; чітке цільове призначення (сприяння навчально-виховному процесу, навчально-дослідній та науково-дослідницькій роботі); орієнтація на конкретні групи користувачів; наявність вимог до складу і структури інформаційних ресурсів; контроль якості інформаційних ресурсів; постійна оновлюваність інформаційних ресурсів відповідно до змін навчальних планів та програм [19].

Окрему частину фондів становлять видання художньої літератури, що зумовлено потребами виховання студентської молоді. На нашу думку, саме наявність у фондах бібліотеки ЦНТУ значної кількості видань, що сприяють формуванню патріотично налаштованої та всебічно розвиненої особистості, дозволяє зарахувати до вищезазначених ключових особливостей бібліотеки ЗВО спроможність забезпечення формування ціннісних орієнтацій майбутніх фахівців.

З появою технотронних документів багато бібліотек світу, перш за все американських, стали комплектувати свої фонди поряд із книгами, журналами і газетами також грамплатівками, кінострічками, мікрофішами, компакт-дисками тощо [8, с. 346]. В останню чверть ХХ ст. розпочався інтенсивний процес інформатизації бібліотек. У них активно створюються електронні каталоги, інші бази даних [8, с. 346].

На основі відомостей Інтернет-сайту ЦНТУ [15] інформаційний ресурс бібліотеки можна представити таким чином:

Основні фонди: періодична література; книги; електронні фонди.

Спеціальні фонди: фонд НДР і ДКР; фонд дисертацій та авторефератів дисертацій.

Карткові каталоги: читацькі карткові каталоги (алфавітний і систематичний); службові карткові каталоги (алфавітний).

Карткові картотеки: алфавітна та систематична картотеки періодичних видань; картотека методичних посібників ЦНТУ; картотека дисертацій; картотека книгозабезпеченості.

Електронні ресурси: власні електронні ресурси; електронний каталог.

Бази даних: «Книги»; «Періодичні видання ЦНТУ, статті з періодики та збірники»; «MEDIA»; «Наукові праці співробітників та викладачів КНТУ»; «Методичні рекомендації»; «Автореферати та дисертації»; «Електронні ресурси».

Електронний архів/інституційний репозитарій ЦНТУ; Сайт бібліотеки; Придбані і віддалені електронні ресурси (БД BioOne).

Щоправда, назву «Електронні фонди» більш доцільно, на нашу думку, було б сформулювати дещо інакше, наприклад, «Технотронні документи». До технотронних документів відносимо аудіо-візуальні документи або документи на змінних носіях інформації. Мережеві ж локальні документи, доступні через електронний каталог у читальних залах бібліотеки, варто було б віднести до власних електронних ресурсів.

Формування та структурування інформаційного ресурсу бібліотеки ЦНТУ здійснено відповідно до основних принципів формування інформаційних ресурсів – доцільності, систематизованості, сумісності, захищеності, розумного дублювання, вибірковості тощо [14].

З точки зору виховного потенціалу надважливою частиною фондів бібліотеки технічного університету є зібрання української та зарубіжної класики, поезії та прози видатних та маловідомих авторів. Це історичні та сучасні романи, детективи та фантастика, культура та спорт. Поціновувачі живопису можуть ознайомитися з альбомами репродукцій відомих світових художників. На абонементі представлені довідники та енциклопедії з літературознавства, міфології, спорту і медицини. До уваги допитливих – книги з серій «Усе про все», «Чудеса світу», та «100 великих книг» [15]. Оскільки зміст усіх навчальних предметів та виховних заходів має бути пройнятий національно-громадянським духом, викладачі соціально-гуманітарних дисциплін кафедри суспільних наук, інформаційної та архівної справи ЦНТУ проводили семінарські заняття громадянознавчого спрямування з використанням документів із фонду абонементу художньої літератури. Так, з дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» було проведено семінарські заняття з таких тем: «Мова як одна

з найважливіших громадянських цінностей»; «Сучасна мовна ситуація»; «Проблема двомовності»; «Сутність лінгвоциду»; «Українська мова на сучасному етапі розвитку»; «Роль громадського руху «Не будь байдужим у ствердженні української мови»; «Популяризація української мови серед молоді»; «Духовний спадок Івана Огієнка».

Зі студентами I-III курсів ЦНТУ викладачами соціально-гуманітрних дисциплін було проведено цикл літературно-музичних презентацій: «Рідна мова – найбільший скарб»; «Сторінками щоденників відомих українців (В. Винниченка, О. Довженка, О. Гончара)»; «Світ поезії Ліни Костенко»; «Барви української народної пісні»; «Феномен «Празької школи»; «Всю душу – землі цій віддати щасливій» (життя і творчість М. Т. Рильського)»; «Василь Стус: вікувати в святості»; «Тасмниця великого українця Миколи Гоголя»; «Дорога до Кобзаря».

Не викликає заперечень той факт, що завдяки новим технічним можливостям реальним стає повсюдне повноцінне задоволення запитів читачів [14, с. 79]. Як зазначає Р. Я. Ріжняк, на базі побудованих науково-освітніх мереж зроблено продуктивні кроки у розв'язанні питань щодо створення вищими навчальними закладами України власних інформаційних ресурсів, банків даних і знань, інформаційно-пошукових систем [12, с. 276]. Саме необхідністю обслуговувати читача у тому місці, де для нього це буде найбільш зручно, зумовлені відносно нові сервіси бібліотеки ЦНТУ, що сприяють реалізації виховної функції. Так, у користувачів є можливість замовити послугу МБА, впроваджено відкритий доступ до електронного каталогу бібліотеки у локальній мережі університету, завдяки плідній роботі бібліотекарів створені віртуальні виставки («Розумні» книги для молоді», «Історія народу – джерело його майбуття», «Українська мова – то наш скарб!» та ін.), розробляються та організовуються презентації, тренінги, семінари, успішно функціонує і поповнюється репозитарій ЦНТУ.

Репозитарій ЦНТУ – інституційний депозитарій (електронний архів), що накопичує, зберігає електронні публікації та електронні версії документів (творів) наукового,

освітнього та методичного призначення, створені працівниками будь-якого структурного підрозділу Центральноукраїнського національного технічного університету, аспірантами чи студентами навчального закладу, а також надає до них постійний безкоштовний доступ в мережі Інтернет. Репозитарій є частиною загальної електронної колекції бібліотеки закладу. Адреса депозитарію в Інтернеті – <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/>. На сайті репозитарію користувачі мають можливість ознайомитися з науковими працями та навчально-методичними матеріалами викладачів та аспірантів ВНЗ, переглянути повнотекстові публікації наукових збірників видавництва університету, матеріали студентських конференцій та тези доповідей, автореферати й дисертації тощо [20].

Нині репозитарій ЦНТУ містить більше 5,5 тисяч джерел інформації, проте цей показник постійно зростає; пошук в електронному архіві може здійснюватися за різними позиціями – за фондом (бібліотечні матеріали, збірники наукових праць, матеріали конференцій, праці викладачів факультетів ЦНТУ), автором, темою, датою випуску [11].

Значною мірою саме завдяки плідній роботі бібліотекарів та викладачів ЦНТУ в напрямку створення та функціонування репозитарію університет увійшов до числа кращих ВНЗ України та світу за кількістю цитувань у системі GoogleScholar. Двічі на рік, у січні та липні, оновлюється Webometrics ranking of world's universities – ВебOMETричний рейтинг університетів світу, який відображає популярність та представництво навчальних закладів у мережі Інтернет. За підсумками цього річного липневого рейтингу ЦНТУ здійснив справжній прорив та вперше у своїй історії увійшов до Топ-100 українського простору рейтингу [9].

Висновки. Таким чином, бібліотека закладу вищої освіти виступає потужним інформаційним центром, що забезпечує процес формування патріотичної еліти держави. Ціннісні орієнтації, які формуються протягом навчально-пізнавальної діяльності майбутніх фахівців, сприяють виробленню чітко визначеної громадянської позиції, забезпечують добросовісне ставлення до виконання громадянських обов'язків, серед яких на першому місці стоїть навчання.

Список використаних джерел

1. Бех І. Д. Виховання особистості: [підручник] / І. Д. Бех. – К.: Либідь, 2008. – 848 с.
2. Боришевський М. Й. Духовні цінності як детермінанта розвитку й саморозвитку особистості / М. Й. Боришевський // Педагогіка і психологія. – 2008. – № 2. – С. 49–57.
3. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки: Навч. посіб. / О. Вишневський. – 3-є вид., доопрац. і доп. – К.: Знання, 2008. – 566 с.
4. Гончаренко С. У. Український педагогічний енциклопедичний словник / С. У. Гончаренко. – 2-е вид. допов. й виправл. – Рівне : Волинські обереги, 2011. – 552 с.
5. Завалевський Ю. І. Проблеми соціально-громадянського виховання особистості та підходи до її розв'язання в історії теоретичної думки / Ю. І. Завалевський // Педагогіка і психологія. – 2002. – № 4. – С. 55–64.
6. Здравомислов А. Г. Потребности. Интересы. Ценности / А. Г. Здравомислов. – М.: Наука, 1986. – 351 с.
7. Історія бібліотеки КНТУ: етапи розвитку, факти, особистості [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.kntu.kr.ua/history.html>. – Назва з екрану.
8. Ларьков Н. С. Документоведение: учебное пособие / Н. С. Ларьков. – М.: АСТ Восток-Запад, 2006. – 427 с.
9. Нові висоти в рейтингу Webometrics: результати роботи репозитарію КНТУ [Електронний ресурс] / Підготував Олександр Виноградов. – Режим доступу: <http://www.kntu.kr.ua/?view=article&id=55>. – Назва з екрану.
10. Основні фонди [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.kntu.kr.ua/fixe-assets.html>. – Назва з екрану.
11. Репозитарій Центральноукраїнського національного технічного університету [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/?author_page=1. – Назва з екрану.
12. Ріжняк Р. Я. Розвиток інформатики та інформаційних технологій у вищих навчальних закладах України у другій

- половині ХХ – на початку ХХІ століття: монографія / Р. Я. Ріжняк; [за заг. ред. В. М. Орлика]. – Кіровоград: «КОД», 2014. – 426 с.
13. Столяров Ю. Н. Библиотечный фонд: Учебник / Ю. Н. Столяров. – М.: Кн.палата, 1991. – 271 с.
  14. Столяров Ю. Н. Документный ресурс / Ю. Н. Столяров. – М.: Либерия, 2001. – 150 с.
  15. Структура бібліотеки. Підрозділи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// library.kntu.kr.ua/struktura.html](http://library.kntu.kr.ua/struktura.html). – Назва з екрану.
  16. Терешин В.И. Библиотечный фонд / В. И. Терешин. – М.: Изд-во МГУКИ, 2000. – 176 с.
  17. Технічна освіта на Кіровоградщині: історичний нарис. – Кіровоград: «Імекс-ЛТД», 2009. – 240 с.
  18. Федотов І. А. Кіровоградський національний технічний університет: історичний нарис / І. А. Федотов. – Кіровоград: КНТУ, 2004. – 216 с.
  19. Юхновец Т. С. Информационные ресурсы библиотек как обязательный инструмент образовательного процесса [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://elib.bsu.by/bitstream/123456789/19464/1/p_387-388.pdf. – Загл. с экрана.
  20. CUNTUR – Репозитарій Центральноукраїнського національного технічного університету [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.kntu.kr.ua/repozit.html>. – Назва з екрану.

References

1. Bekh I. D. Vykhovannya osobystosti: [pidruchnyk] / I. D. Bekh. – К.: Lybid, 2008. – 848 s.
2. Boryshevskyy M. Y. Dukhovni tsinnosti yak determinanta rozvytku y samorozvytku osobystosti / M. Y. Boryshevskyy // Pedahohika i psykhohohiya. – 2008. – № 2. – S. 49–57.
3. Vyshnevskyy O. Teoretychni osnovy suchasnoyi ukrayinskoyi pedahohiky: Navch. posib. / O. Vyshnevskyy. – 3-ye vyd., dooprats. i dop. – К.: Znannya, 2008. – 566 s.
4. Honcharenko S. U. Ukrayinskyy pedahohichnyy entsyklopedychnyy slovnyk / S. U. Honcharenko. – 2-e vyd. dopov. y vypravl. – Rivne : Volynski oberehy, 2011. – 552 s.

5. Zavalevskyy Yu. I. Problemy sotsialno-hromadyanskoho vykhovannya osobystosti ta pidkhody do yiyi rozvyazannya v istoriyi teoretychnoyi dumky / Yu. I. Zavalevskyy // Pedahohika i psykholohiya. – 2002. – № 4. – S. 55–64.
6. Zdravomislov A. G. Potrebnosti. Interesy. Tsennosti / A. G. Zdravomislov. – M.: Nauka, 1986. – 351 s.
7. Istoriya biblioteky KNTU: etapy rozvytku, fakty, osobystosti [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://library.kntu.kr.ua/history.html>. – Nazva z ekranu.
8. Larkov N. S. Dokumentovedenie: uchebnoe posobie / N. S. Larkov. – M.: AST Vostok-Zapad, 2006. – 427 s.
9. Novi vysoty v reytnhu Webometrics: rezultaty roboty repozytariyu KNTU [Elektronnyy resurs] / Pidhotuvav Oleksandr Vynohradov. – Rezhym dostupu: <http://www.kntu.kr.ua/view=article&id=55>. – Nazva z ekranu.
10. Osnovni fondy [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: http://library.kntu.kr.ua/fixed_assets.html. – Nazva z ekranu.
11. Repozytariy Tsentralnoukrayinskoho natsionalnogo tekhnichnogo universytetu [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/author_page=1 – Nazva z ekranu.
12. Rizhnyak R. Ya. Rozvytok informatyky ta informatsiynykh tekhnolohiy u vyshchyykh navchalnykh zakladakh Ukrayiny u druhiy polovyni XX – na pochatku XXI stolittya: monohrafiya / R. Ya. Rizhnyak; [za zah. red. V. M. Orlyka]. – Kirovohrad: «KOD», 2014. – 426 s.
13. Stolyarov Yu. N. Bibliotechnyy fond: Uchebnik / Yu. N. Stolyarov. – M.: Kn. palata, 1991. – 271 s.
14. Stolyarov Yu. N. Dokumentnyy resurs / Yu. N. Stolyarov. – M.: Liberiya, 2001. – 150 s.
15. Struktura biblioteky. Pidrozdily [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://library.kntu.kr.ua/struktura.html>. – Nazva z ekranu.
16. Tereshin V. I. Bibliotechnyy fond / V. I. Tereshin. – M.: Izd-vo MGUKI, 2000. – 176 s.
17. Tekhnichna osvita na Kirovohradshchyni: istorychnyy narys. – Kirovohrad: «Imeks-LTD», 2009. – 240 s.

18. Fedotov I. A. Kirovohradskyy natsionalnyy tekhnichnyy universytet: istorychnyy narys / I. A. Fedotov. – Kirovohrad: KNTU, 2004. – 216 s.
19. Yukhnovets T. S. Informatsionnye resursy bibliotek kak obyazatelnyy instrument obrazovatel'nogo protsessa [Elektronnyy resurs]. – Rezhim dostupa: http://elib.bsu.by/bitstream/123456789/19464/1/p_387-388.pdf. – Zagl. s ekrana.
20. CUNTUR – Repozytariy Tsentralnoukrayinskoho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://library.kntu.kr.ua/repozit.html>. – Nazva z ekranu.

ДАНІ ПРО АВТОРІВ

Барабаш Вікторія Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри суспільних наук, інформаційної та архівної справи *Центральноукраїнського національного технічного університету, 25006, м. Кропивницький, пр.*

Університетський, 8, viktorija-k67@ukr.net.

Глебова Людмила Василівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри суспільних наук, інформаційної та архівної справи *Центральноукраїнського національного технічного університету, 25006, м. Кропивницький, пр.*

Університетський, 8, gleboval1980@gmail.com.

ДАНИЕ ОБ АВТОРАХ

Барабаш Виктория Анатольевна, кандидат педагогических наук, доцент кафедры общественных наук, информационного и архивного дела *Центральноукраинского национального технического университета, 25006, г. Кропивницкий, пр.*

Университетский, 8, viktorija-k67@ukr.net.

Глебова Людмила Васильевна, кандидат филологических наук, доцент кафедры общественных наук, информационного и архивного дела *Центральноукраинского национального технического университета, 25006, г. Кропивницкий, пр.*

Университетский, 8, gleboval1980@gmail.com.

DATA ON AUTHOR

Barabash Viktoria A., Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Public Sciences, Information and Archival Affair of the *Centralukrainian National Technical University, 25006, Kropivnitsky, 8 Universitetsky Prospekt, viktoria-k67@ukr.net.*

Glebova Lyudmila V., Candidate of Philology Sciences, Associate Professor Department of Public Sciences, Information and Archival Affair of the *Centralukrainian National Technical University, 25006, Kropivnitsky, 8, Universitetsky Prospekt, gleboval1980@gmail.com.*

УДК 069.5]:373(477.41)

СТВОРЕННЯ ТА ЕКСПОЗИЦІЙНА НАПОВНЕНІСТЬ НАРОДОЗНАВЧОГО МУЗЕЮ «БЕРЕГІНЯ» ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ с. НОВОСІЛКА

Юрійчук М. В., Ткаченко В. М.

У статті здійснено огляд питання створення та діяльності народознавчого музею «Берегиня» при загальноосвітній школі с. Новосілка Заліщицького р-ну Тернопільської обл. Метою статті є висвітлення проблеми функціонування даного музею, показ експонованих предметів, напрямків його діяльності та популяризація закладу як туристичного об'єкту Південно-Західного Поділля.

Сьогодні існує значна кількість краєзнавчих, художніх, етнографічних та інших музеїв при навчальних закладах. Їхня багатопрофільність, експозиційна наповненість та різноманітність діяльності дають можливість вирішувати різновекторні питання освітнього процесу на належному рівні. Музей відіграє важливе значення у формуванні національної свідомості дітей, зберігає пам'ять про минуле регіону, села, школи, формує у них любов до рідного краю, патріотизм, відчуття причетності до формування історії.

Ключові слова: музей, експонати, експозиція, пошукова та краєзнавча робота, село Новосілка.